

CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU

2043, mun.Chișinău, str.Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

CHISINAU
COURT OF APPEAL

4 Teilor str., Chișinău 2043
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 409-209; Fax: (022) 635-355

Dep. D3.61 № 7-35/17-460

Dosar nr. 3a-1010/2020

Curtea Constituțională a RM
str.Alexandru Lăpușeanu nr.28

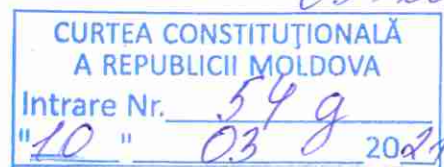
Prin prezenta, Curtea de Apel Chișinău, vă expediază sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de Frumosu Cezar către Guvernul Republicii Moldova , persoană terță Pavel Bacal , cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și restabilirea la locul de muncă, repararea prejudiciului material și moral.

Anexe: sesizarea privind excepția de neconstituționalitate pe 11 file.
copia încheierii pe 4 file.

Judecător:

Bostan Angela

**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
A REPUBLICII MOLDOVA**

S E S I Z A R E
privind excepția de neconstituționalitate

**a unor prevederi din Legea nr. 63 din 05.07.2019 pentru
modificarea unor acte legislative și Hotărârea Guvernului
nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor
hotărâri ale Guvernului**

A. Autorul excepției de neconstituționalitate

1. Nume, Prenume.

Avocat, Frumosu Nicolae, B.A.A. "Nagacevschi și Partenerii".

4. Reprezentatul, nume, prenume.

Frumosu Cezar

5. Adresă

6. Telefon

7. Calitatea procesuală în cadrul procesului de judecată din fața instanței de drept comun.

Apelant reclamant

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun.

La data de 15.03.2010, prin ordinul nr. 168-P din 13.03.2010 al Ministrului de Stat Victor Bodi, reclamantul a fost angajat la Oficiul teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, în calitate de șef adjunct al Oficiului teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, responsabil pentru raionul Criuleni, în temeiul art. 28 alin. (1) lit. a) și art. 30 ale *Legii nr. 158-XVI din 4 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public* și în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr. 845 din 18 decembrie 2009 *cu privire la oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat*.

În conformitate cu *Legea nr. 98 din 28.05.2010 pentru modificarea și completarea Legii nr.158-XVI din 04.07.2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public* și *Legea nr.179 din 15.07.2010 pentru modificarea și completarea Legii nr.355-XVI din 23.12.2005 cu privire la sistemul de salarizare în sectorul bugetar*, precum și din momentul intrării în vigoare a *Legii nr.199 din 16.07.2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică*, funcția de șef adjunct al Oficiului teritorial al Cancelariei de Stat a devenit **funcție de demnitate publică**.

Prin Hotărârea Guvernului nr. 667 din 23 august 2017, în vigoare la data de 25 august 2017, și *Legea nr. 153 din 14 iulie 2017*, în vigoare la data 18 decembrie 2017, au fost operate mai multe modificări la Anexa nr. 1 la Hotărârea Guvernului nr. 845 din 18 decembrie 2009 *cu privire la Oficiile teritoriale ale Cancelariei de Stat*, Anexa din *Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică* și *Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*, prin care a fost schimbat statutul funcției de șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat din funcție de demnitate publică în funcție publică. Respectiv, din data ultimei modificări intrate în vigoare (**18 decembrie 2017**), funcția de șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat a **redevenit o funcție publică de conducere**.

Ulterior, prin *Legea nr. 63 din 5 iulie 2019 pentru modificarea unor acte legislative*, în vigoare la data de 12.07.2019, și *hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului*, în vigoare la data de 19.07.2019, au fost operate modificări la anumite legi, care au avut ca finalitate, schimbarea statutului funcției de șef și șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, din funcție publică de conducere în funcție de demnitate publică. În nota informativă la proiectul *Legii nr. 63 din 5 iulie 2019 pentru modificarea unor acte legislative* a fost indicat faptul că scopul modificărilor propuse este eliberarea persoanelor care dețin funcțiile de secretar general al Guvernului, secretar de stat și de șef/șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat pe motiv că aceste persoane sunt "loiale" Partidului Democrat din Moldova.

În continuare, prin Dispoziția Guvernului nr. 103-d din 26.07.2019, publicată în Monitorul Oficial la data de 27.07.2019, s-a dispus: în conformitate cu art. 63 alin. (1) lit. c) și alin. (2)

din *Legea nr. 158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*, se preavizează persoanele care dețin funcțiile publice de conducere de șef și de șef adjunct în cadrul oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, conform anexei nr. 2; preavizul se acordă cu o durată de 30 de zile calendaristice, termen care curge de la data aducerii la cunoștința funcționarului public a prezentei dispoziții contra semnătură. Precizăm că printre persoanele menționate în Anexa nr. 2 la Dispoziția nr. 103-d din 26.07.2019, se regăsește și Frumosu Cezar.

Ulterior, la data de 23.08.2019, a fost publicată în Monitorul Oficial, Dispoziția Guvernului nr. 151-d din 21.08.2019 cu privire la încetarea raporturilor de serviciu ale domnului Frumosu Cezar, prin care, în temeiul art. 7 lit. i) din *Legea cu privire la Guvern* și art. 63 alin. (1) lit. c) din *Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public*, s-a dispus: se încetează raporturile de serviciu ale domnului Frumosu Cezar în funcția de șef adjunct al Oficiului teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat din data de 28.08.2019.

Nefiind de acord cu dispozițiile Guvernului nr. 103-d din 26.07.2019 și nr. 151-d din 21.08.2019, Frumosu Cezar le-a contestat în instanța de contencios administrativ, solicitând anularea acestora, restabilirea în funcția deținută anterior de șef adjunct al oficiului teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat, încasarea salariului mediu lunar pentru toată perioada absenței forțate de la locul de muncă și încasarea prejudiciului moral.

Ca urmare a examinării pricinii în instanța de fond, prin hotărârea Judecătorei Chișinău (sediul Râșcani) din 04.07.2020, s-a dispus: se respinge cererea de chemare în judecată înaintată de Cezar Frumosu împotriva Guvernului Republicii Moldova și Cancelariei de Stat a Republicii Moldova cu privire la anularea dispoziției Guvernului Republicii Moldova nr. 151-d din 21.08.2019, anularea în parte a dispoziției Guvernului Republicii Moldova nr. 103-d din 26.07.2019, restabilirea la locul de muncă, repararea prejudiciului material și moral.

Ca urmare a acestui fapt, Frumosu Cezar a declarat apel împotriva hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul Râșcani) din 04.07.2020, solicitând casarea integrală a acesteia, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a acțiunii. La momentul de față litigiul se află în examinare la Curtea de Apel Chișinău.

C. Obiectul sesizării.

Obiectul prezentei sesizări îl constituie verificarea constituționalității unor prevederi ale Legii nr. 63 din 05.07.2019 pentru modificarea unor acte legislative și ale Hotărârii Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului, referitoare la modificarea statutului funcției de șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, după cum urmează:

Legea nr. 63 din 05.07.2019 pentru modificarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial la data de 12.07.2019:

- art. IV pct. 2, în partea ce se referă la abrogarea textului referitor la șeful adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de stat din art. 9 alin. (1) lit. c¹) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;
- art. V sintagma “șef adjunct”;
- art. VI pct. 1 sintagma “șef adjunct”
- art. X pct. 2 sintagma “ A 1059 Șef adjunct oficiu teritorial 102 8,26”;
- art. XI sintagma “și șefilor adjuncții” și sintagma “și șefii adjuncți”;
- art. XII alin. (2) sintagma “și șef adjunct”;
- art. XII alin. (3) lit. c) sintagma “și șef adjunct”;
- art. XII alin. (3) lit. e) sintagma “și șef adjunct”.

Hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului, publicată în Monitorul Oficial la data de 19.07.2019:

- pct. 3 sintagmele “și șef adjunct” (2 sintagme);
- pct. 3 subpct. 3) sintagma “și șef adjunct”;
- pct. 3 subpct. 2) din Anexă;
- pct. 3 subpct. 3) din Anexă, în partea ce se referă la abrogarea textului referitor la șeful adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de stat din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 845/2009.

Cu referire la aplicabilitatea prevederilor contestate, precizez că obiectul litigiu dedus judecății în instanța de drept comun reprezintă contestarea actelor administrative individuale, emise ca urmare a eliberării reclamantului dintr-o funcție publică de conducere. Astfel, Guvernul Republicii Moldova a purces la procedura de eliberare a lui Frumosu Cezar, din funcția de șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, ca urmare a modificărilor legislative intrate în vigoare, ce au condus la modificarea statutului funcției invocate, din funcție publică de conducere, în funcție de demnitate publică. Modificările în statutul funcție enunțate, au operat anume în temeiul prevederilor legale a căror corespundere cu legea fundamentală este solicitată. Țin să subliniez că în accepțiunea părții intimă, anume intrarea în vigoare a acestor prevederi legale, a condus la lichidarea funcției publice de șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat și constituirea unei noi funcții de demnitate publică, cu aceeași denumire, din care considerente reclamantul a fost eliberat din funcția deținută în temeiul art. 63 alin. (1) lit. c) din *Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public* (autoritatea publică lichidează funcția publică). La fel, precizez că aceste norme legale au fost invocate atât de către părțile în procesul dat, cât și de către instanța de fond, în

motivarea hotărârii contestate. De fapt, Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) și-a întemeiat respingerea acțiunii anume pe baza prevederilor legale a cărei neconstituționale o solicităm a fi declarată. În consecință, aplicabilitatea la soluționarea cauzei a prevederilor legale contestate este inechivocă.

D. Incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție.

- **Art. 16 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova**, citez: “Toți cetățenii Republicii Moldova sunt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”
- **Art. 41 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova**, citez: “Cetățenii se pot asocia liber în partide și în alte organizații social-politice. Ele contribuie la definirea și la exprimarea voinței politice a cetățenilor și, în condițiile legii, participă la alegeri.”
- **Art. 43 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova**, citez: “Orice persoană are dreptul la muncă, la libera alegere a muncii, la condiții echitabile și satisfăcătoare de muncă, precum și la protecția împotriva șomajului.”
- **Art. 46 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova**, citez: “Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.”
- **Art. 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova**, citez: “Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidentiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție.

În argumentarea încălcării drepturilor garantate de Constituție, mai întâi mă voi referi la încălcarea drepturilor relative la muncă, proprietate și asocierea în partide politice, ca mai apoi, prin prisma art. 54 alin. (2) din Constituție, să argumentez nejustificarea ingerințelor în drepturile amintite, din perspectiva lipsei scopului legitim, care este afectat de o discriminare pe temei de apartenență politică.

Dreptul la muncă. Adoptarea *Legii nr. 63 din 05.07.2019 pentru modificarea unor acte legislative și respectiv a Hotărârii Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului* (hotărârea emisă în aplicarea Legii nr. 63 din 05.07.2019), a avut drept scop schimbarea statutului anumitor funcții, inclusiv statutul funcției de șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, din funcție publică de conducere, în funcție de demnitate publică. Astfel, pentru asigurarea punerii în aplicare a prevederilor Legii nr. 63 din 05.07.2019, în legătură cu lichidarea funcției publice de șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat, Guvernul a fost obligat să întreprindă măsurile necesare desfășurării procedurilor legale ce vizează eliberarea din funcție a persoanelor respective și numirea altor persoane în funcțiile de demnitate publică de șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat (vezi art. XII alin. (3) lit. c) și e) din *Legea nr. 63 din 05.07.2019; pct. 3 subpct. 1) și 3) din hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019*). În acest context, au fost emise Dispozițiile Guvernului nr. 103-d din 26.07.2019 și nr. 151-d din 21.08.2019, prin care relațiile de muncă ale reclamantului au fost încetate. În consecință, constatăm legătura directă între modificarea statutului funcției reclamantului, prin prevederile legale contestate, și eliberarea acestuia din funcție, astfel existând o ingerință în dreptul la muncă a lui Frumosu Cezar, **drept garantat de art. 43 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.**

Dreptul la proprietate. În vederea garantării dreptului de proprietate al persoanei, Constituția Republicii Moldova, la art. 46 alin. (1), stabilește, citez: “Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.” Menționăm că dreptul de proprietate conferă titularului său atributele posesiei, folosinței și dispoziției asupra unor bunuri. Conform jurisprudenței CtEDO, noțiunea de „bunuri” poate acoperi atât „bunurile actuale”, cât și valorile patrimoniale, **inclusiv creanțele, în virtutea cărora reclamantul poate pretinde că are cel puțin o „speranță legitimă” de a beneficia efectiv de un drept de proprietate** (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 11/2016 pct. 39; J.A. Pye (Oxford) Ltd 83 și J.A. Pye (Oxford) Land Ltd împotriva Regatului Unit (MC), pct. 61; Maltzan și alții împotriva Germaniei (dec.) (MC), pct. 74 lit. c); Kopecký împotriva Slovaciei (MC), pct. 35 lit. c)*). Precizez că salariul, de care reclamantul a fost privat odată cu eliberarea din funcție, reprezintă un drept de creanță a apelantului față de angajator, fapt ce îi conferă acestui drept calitatea de “bun”. Respectiv, privarea lui Frumosu Cezar de acest drept, ca urmare a modificărilor legislative ce au condus la încetarea raporturilor de muncă ale reclamantului, constituie o ingerință în dreptul de proprietate al acestuia (**art. 46 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova**).

Dreptul la asociere în partide politice. Motivul primordial care a stat la baza adoptării Legii nr. 63 din 05.07.2019 și a hotărârii Guvernului nr. 347 din 18.07.2019, a fost crearea

condițiilor legale propice pentru eliberarea din funcțiile de secretar general al Guvernului, secretar general de stat, secretar de stat, șef și șef adjunct al oficiului teritorial al **Cancelariei de Stat**, a persoanelor care aveau opțiunea politică a unui anumit partid, în concret Partidul Democrat din Moldova. Acest fapt este probat prin **conținutul Notei informative la proiectul Legii nr. 63 din 05.07.2019**, citez: “Proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative are drept scop deblocarea activității ministerelor din cadrul Guvernului Republicii Moldova. Urmare a restructurării realizate de către Guvernul Filip în anul 2017, în ministere au fost create funcțiile de secretari de stat și secretari generali de stat; formal, acestea sunt funcții publice, iar titularii sunt funcționari publici, **în realitate însă marea majoritate a secretarilor generali de stat și a secretarilor de stat, sunt exponenți ai Partidului Democrat.**” După cum putem observa, anume asocierea funcționarilor enunțați cu Partidul Democrat, a creat repercusiuni negative asupra activității profesionale a acestora, concretizate în modificarea statutului funcțiilor exercitate, fapt ce a condus la eliberarea din aceste funcții. Prin urmare, asistăm la o ingerință în dreptul persoanei de a se asocia liber în partide politice. Mai exact libertatea de asociere este viciată de riscul sancționării persoanei, pentru opțiunea sa politică, sancțiune concretizată în eliberarea din serviciu ca urmare a modificărilor legislative operate. Din aceste considerente, constatăm o ingerință în dreptul reclamantului la asocierea liberă în partide, **drept prevăzut de art. 41 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.**

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți. Țin să menționez că prevederile legale contestate au adus o restrângere a drepturilor relative garantate de Constituție (dreptul la muncă, dreptul la proprietate, dreptul de asociere în partide politice). Raliindu-ne la jurisprudența Curții Constituționale, menționăm că aceste drepturi pot fi supuse restrângerilor, doar cu respectarea **art. 54 alin. (2) din Constituție**. Astfel, restrângerile trebuie să fie prevăzute de lege, trebuie să urmărească unul sau mai multe dintre scopurile legitime prevăzute la alineatul al doilea al acestui articol, trebuie să realizeze, odată implementate, unul din aceste scopuri, trebuie să fie necesare și trebuie să fie proporționale cu situația care le-a determinat (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 6/2018; pct. 56*). Omisiunea întrunirii uneia dintre condițiile enumerate mai sus, conduce la o restrângere nejustificată a drepturilor relative la care facem trimitere, respectiv la neconstituționalitatea acestei restrângeri.

Egalitatea. Este important de subliniat că restrângerea drepturilor nu trebuie să fie exercitată în vederea discriminării, **întrucât nu ar avea un scop legitim.** În acest sens, toate autoritățile Republicii Moldova trebuie să respecte, atunci când adoptă acte normative, principiul egalității, consacrat în **art. 16 din Constituție**. Ele trebuie să justifice aplicarea unui tratament preferențial dacă situațiile sunt analoage, adică dacă persoanele sau grupurile de persoane comparate se află în situații similare relevante (*Hotărârea Curții Constituționale nr.*

11/2016; pct. 42). Dacă este să ne referim la circumstanțele speței, semnalăm existența unei discriminări care afectează legitimitatea scopului pentru care au fost adoptate actele normative contestate, fapt ce impune examinarea conformității prevederilor legale contestate cu art. 16 din Constituție (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 11/2016; pct. 65*).

Conchidem că art. 16 din Constituție devine incident atunci când situația la care se referă dezavantajul implică una din condițiile de exercitare a unui drept garantat de Constituție. Astfel, pentru a fi incident articolul 16, este suficient ca situația reglementată de normele contestate să intre în câmpul de aplicare al uneia sau mai multor dispoziții ale Constituției (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 20/2018; pct. 48*). După cum am menționat și anterior, contestăm constituționalitatea prevederilor legale indicate în capitolul C, din perspectiva ingerinței în mai multe drepturi garantate de Constituție, ceea ce reprezintă o premisă pentru examinarea corespunderii acestor prevederi inclusiv cu art. 16 alin. (2) din legea fundamentală.

Voi începe analiza corespunderii normelor contestate cu prevederile art. 16 alin. (2) din Constituție, pornind de la conjunctura politică în care a fost adoptată *Legea nr. 63 din 05.07.2019* și respectiv *hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019*. Astfel, actele menționate au fost adoptate la scurt timp după instaurarea Guvernului Maia Sandu, ca urmare a “predării” puterii executive de către Guvernul Pavel Filip, guvern condus de către un exponent al Partidului Democrat din Moldova. Reiterăm faptul că esența adoptării acestor acte normative, se rezumă la crearea cadrului legal necesar pentru eliberarea din funcțiile de secretar de stat, șef/șef adjunct al oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, a persoanelor asociate Partidului Democrat din Moldova.

Acest fapt este unul incontestabil, putând fi probat prin însăși **Nota informativă a Legii nr. 63/2019**, citez: “Proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative are drept scop deblocarea activității ministerelor din cadrul Guvernului Republicii Moldova. Urmare a restructurării realizate de către Guvernul Filip în anul 2017, în ministere au fost create funcțiile de secretari de stat și secretari generali de stat; formal, acestea sunt funcții publice, iar titularii sunt funcționari publici, **în realitate însă marea majoritate a secretarilor generali de stat și a secretarilor de stat, sunt exponenți ai Partidului Democrat, oameni afiliați regimului Plahotniuc**. Așa numitele concursuri pe care le-a organizat vechiul executiv pentru funcțiile de secretari generali de stat și secretari de stat au fost în cea mai mare parte mimate, în sensul în care, urmare a acestora, **în funcțiile respective au fost numite persoane loiale Partidului Democrat...** Chiar dacă între actualii secretari generali de stat și secretari de stat există și persoane oneste și dedicate serviciului public, numărul acestora este unul infim comparativ cu cei care fac parte din prima categorie. Personele care s-au manifestat ca buni profesioniști și nu au desfășurat activități militante în favoarea

regimului Plahotniuc vor fi bineînțeles păstrați în funcție de către noul Guvern. În acest sens, proiectul prevede schimbarea statutului funcțiilor de secretar general al Guvernului, secretar de stat și de șef/șef adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de Stat din funcții publice în funcții de demnitate publică, precum și instituirea funcției de secretar general al ministerului, care va substitui funcția de secretar general de stat.” Expunerea notei informative în plenul Parlamentului poate fi vizualizată aici (ședința Parlamentului din 25.06.2019): <https://www.youtube.com/watch?v=BBiPtc89RVY&t=5834s> ; min. 01:08:00 – 01:37:00.

Este imperios de adăugat că legalitatea și corectitudinea procedurii de identificare a scopului adoptării unei legi, din conținutul notei normative a acesteia, rezultă din textul art. 71 alin. (4) din *Legea privind actele normative*, care stabilește că **la interpretarea actului normativ se ține cont de nota informativă care a însoțit proiectul actului normativ respectiv și de alte documente care permit identificarea voinței autorității publice care a adoptat, a aprobat sau a emis actul normativ.** Același act normativ, la art. 30 alin. (1), prevede că **nota informativă conține condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite.** La fel, în jurisprudența sa constantă, Curtea Constituțională, în vederea identificării scopului pentru care a fost adoptată o lege, analizează nota informativă a acestui act (*Hotărârea Curții Constituționale nr. 24/2018, pct. 47; Hotărârea Curții Constituționale nr. 8/2018, pct. 61; Hotărârea Curții Constituționale nr. 6/2020 pct. 79-80; Hotărârea Curții Constituționale nr. 5/2020, pct. 104-105*). În consecință, observăm că din conținutul notei informative a Legii nr. 63 din 05.07.2019, rezultă cu certitudine ilegalitatea scopului pentru care a fost adoptat actul contestat, fiind bazat pe o discriminare pe teme de apartenență politică față de Partidul Democrat (referitor la ilegalitatea scopului unei legi bazat pe o discriminare m-am referit anterior, cu trimitere la *Hotărârea Curții Constituționale nr. 11/2016; pct. 42*). Astfel, constatăm că scopul legii enunțate, este tratarea persoanelor care se află în situații asemănătoare (șefii adjuncți ai oficiului teritorial al Cancelariei de Stat), în mod diferit (unii eliberați din funcție alții nu), în baza unui criteriu expres interzis de către Constituție – apartenență politică. Menționăm că alte scopuri decât cel enunțat mai sus, nu au fost indicate în nota informativă. Prin urmare, constatăm neîndeplinirea condiției legitimității scopului adoptării legii, pentru justificarea ingerințelor în exercitarea drepturilor constituționale relative la muncă, la proprietate și la libera asociere în partide politice, ceea ce presupune neconstituționalitatea acestor ingerințe, respectiv neconstituționalitatea actelor normative ce au condus la asemenea ingerințe.

Adițional, precizez că neconstituționalitatea prevederilor legale din hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 rezultă din faptul că acest act normativ a fost emis în vederea punerii în aplicare a Legii nr. 63 din 05.07.2019, ceea ce presupune o simbioză juridică dintre acestea.

F. Lista documentelor relevante.

- Legea nr. 63 din 05.07.2019 pentru modificarea unor acte legislative.
- Hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului.
- Nota informativă la Legea nr. 63 din 05.07.2019 (anexată la sesizare).

G. Declarația și semnătura autorului sesizării.

Declar pe onoare mea că informațiile ce figurează în prezenta sesizare sunt exacte.

Avocat, Frumosu Nicolae

Digitally signed by Frumosu Nicolae
Date: 2021.03.03 16:37:52 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) (jud. Violeta Chisilița)
Dosarul nr. 3a-1010/20 (2-19152128-02-3a-16092020)

ÎNCHEIERE

2 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curtii de Apel Chișinău

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Bostan Angela
Negru Veronica și Grigore Dașchevici

Examinînd cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate depusă în cadrul examinării cererii de apel declarate de Frumosu Cezar, prin intermediul reprezentantului său, avocatul Frumosu Nicolae, asupra hotărârii Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) din 04 iulie 2020, adoptată la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Cezar Frumosu împotriva Guvernului Republicii Moldova și Cancelariei de Stat a Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și restabilirea la locul de muncă, repararea prejudiciului material și moral,

C O N S T A T Ă :

Circumstanțele cauzei.

La 19 septembrie 2019, Cezar Frumosu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Guvernului Republicii Moldova, persoană terță Cancelaria de Stat a Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și restabilirea la locul de muncă, repararea prejudiciului material și moral, încasarea cheltuielilor de judecată.

Hotărârea instanței de fond ce constituie obiectul apelului.

Prin hotărârea Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) din 04 iulie 2020, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Cezar Frumosu împotriva Guvernului Republicii Moldova și Cancelariei de Stat a Republicii Moldova cu privire la anularea dispoziției Guvernului Republicii Moldova nr. 151-d din 21 august 2019, anularea în parte a dispoziției Guvernului Republicii Moldova nr. 103-d din 26 iulie 2019, restabilirea la locul de muncă, repararea prejudiciului material și moral.

Argumentele apelantului vis-a-vis de preținsele încălcări.

Invocînd ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 25.11.2019, Cezar Frumosu, prin intermediul reprezentantului său, avocatul Nicolae Frumosu a declarat apel asupra hotărârii Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani) din 04 iulie 2020.

Prin cererea din 19.01.2021, reprezentantul apelantului-avocatul Frumosu Nicolae a înaintat o cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, după cum urmează:

Legea nr. 63 din 05.07.2019 pentru modificarea unor acte legislative, publicată în Monitorul Oficial la data de 12.07.2019;

- art.IV pct. 2, în partea ce se referă la abrogarea textului referitor la șeful adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de stat din art. 9 alin. (1) lit. c¹) din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public;

- art.V sintagma “șef adjunct”;

- art.VI pct. 1 sintagma “șef adjunct”

- art.X pct. 2 sintagma “A 1059 Șef adjunct oficiu teritorial 102 8,26”;

- art.XI sintagma “și șefilor adjuncții” și sintagma “și șefii adjuncți”;

- art.XII alin. (2) sintagma “și șef adjunct”;

- art.XII alin. (3) lit. c) sintagma “și șef adjunct”;

- art.XII alin. (3) lit. e) sintagma “și șef adjunct”.

Hotărârea Guvernului nr. 347 din 18.07.2019 cu privire la modificarea unor hotărâri ale Guvernului, publicată în Monitorul Oficial la data de 19.07.2019;

- pct. 3 sintagmele “și șef adjunct” (2 sintagme);

- pct. 3 subpct. 3) sintagma “și șef adjunct”;

- pct. 3 subpct. 2) din Anexă;

- pct. 3 subpct. 3) din Anexă, în partea ce se referă la abrogarea textului referitor la șeful adjunct al oficiului teritorial al Cancelariei de stat din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea oficiilor teritoriale ale Cancelariei de Stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 845/2009, pe motivele indicate în sesizare.

Studiind cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate înaintată de reprezentantul apelantului Frumosu Cezar –avocatul Frumosu Nicolae și înscrisurile anexate în susținerea acesteia, Completul judiciar concluzionează despre necesitatea ridicării excepției de neconstituționalitate și de a remite Curții Constituționale sesizarea respectivă - din următoarele considerente.

Potrivit Hotărârii Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, *excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.*

În conformitate cu § 76 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, *în momentul în care judecătorul ordinar constată sau este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, acesta este obligat să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.*

În temeiul § § 79-80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, *controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legiitorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea menționează că dreptul de acces al cetățenilor prin intermediul excepției de neconstituționalitate la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.*

Dispozițiile § § 82-83 din aceeași hotărâre prevăd că, *Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul*

135 alin. (1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.

În conformitate cu dispozițiile normei procesuale statuate de art. 12¹ alin. (1)-(3), (5)CPC, (1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională. (2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amîină pledoariile.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.

Astfel, examinând condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, concluzionează că respectivele condiții la caz, sunt întrunite – motive din care, cererea reprezentantului apelantului urmează a fi admisă.

Drept urmare a celor justificate, ținând cont de faptul că obiectul sesizării intră în categoria actelor cuprinse la art.135 alin. (1) lit.a) din Constituție - fiind o lege organică, prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, iar Curtea Constituțională nu s-a expus anterior referitor la prevederile care se invocă a fi neconstituționale, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău va prezenta Curții Constituționale sesizarea depusă de către apelantul Frumosu Cezar, prin intermediul reprezentantului său, avocatul Frumosu Nicolae.

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, art.art .12¹, 269-270 CPC, Completul de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău,

DISPUNE:

Se admite cererea reprezentantului apelantului Frumosu Cezar -avocatul Frumosu Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se sesizează Curtea Constituțională în vederea soluționării cererii depuse de reprezentantul apelantului Frumosu Cezar -avocatul Frumosu Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în temeiul art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția RM.

Se remite după competență Curții Constituționale sesizarea depusă de reprezentantul apelantului Frumosu Cezar -avocatul Frumosu Nicolae privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cadrul examinării în ordine de apel a acțiunii în contencios administrativ înaintată de Cezar Frumosu împotriva Guvernului Republicii Moldova și Cancelariei de Stat a Republicii Moldova cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și restabilirea la locul de muncă, repararea prejudiciului material și moral.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele completului,

Judecătorul

/semnat/

Bostan Angela

Judecătorii

/semnat/

Negru Veronica

/semnat/

Grigore Dașchevici

